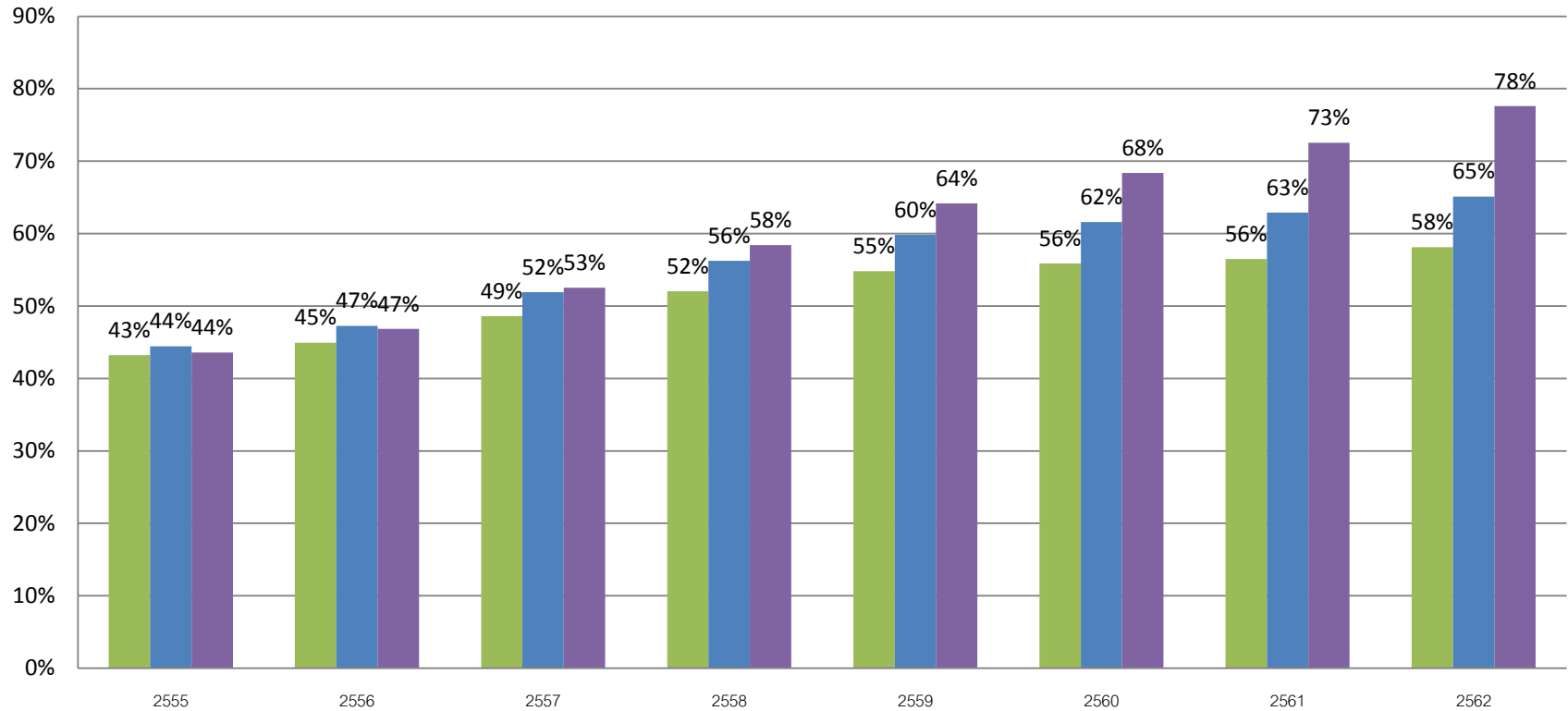

หนังสือสารานุกรม:
ระเบิดเวลาหรือ
ยากระตุ้นเศรษฐกิจ?

สมชัย จิตสุชน

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

% หนี้สาธารณะต่อรายได้ประชาชาติ

- GDP= 4.5% เงินเฟ้อ 2.5% ■ GDP= 4.5% + จำนำข้าวx2
- GDP=3.5%, เงินเฟ้อ 2.0%

ความเสี่ยงทางการคลัง

- ปัจจัยบวก

- Tax/GDP ไทยยังต่ำ ทำให้มี ‘ช่องว่าง’

- ภายใต้เงื่อนไขว่าเศรษฐกิจขยายตัวไม่ต่ำกว่า 4.5% โดยเฉลี่ย

- มีการขยายฐานภาษี ‘โดยธรรมชาติ’ จาก

- การผลัด generation
- การเปลี่ยน lifestyle ทำให้ consumption เพิ่มเร็ว
- การเคลื่อนตัวขึ้นของ ‘คนชั้นกลางระดับล่าง’

ความเสี่ยงทางการคลัง

- **ปัจจัยลบ; รายจ่าย**

- การใช้จ่ายรัฐเพิ่มเร็วกว่ารายได้
 - ประชานิยม
 - สังคมสูงอายุ

- **ปัจจัยลบ; ภาษี**

- มีการลดฐานภาษี ‘โดยเจตนา’ จาก
 - สร้างความสามารถในการแข่งขัน (ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา)
- ความยากลำบากในการเก็บภาษีจากฐานทรัพย์สิน
- นโยบายภาษีที่มี **bias** ตามกลุ่มอาชีพ

ป้องกันระเบิดได้อย่างไร

- วางแผนการคลังระยะปานกลาง-ยาว (3-5 ปีขึ้นไป)
- มีกรอบความยั่งยืนทางการคลังที่เหมาะสม
- มีการศึกษา **fiscal risk** ที่ครบถ้วน
 - รวมเงินนอกงบประมาณ
 - รวม **contingent liability**
 - รวม **future liability** เช่นกองทุนประกันสังคม กองทุนสุขภาพถ้วนหน้า
 - Growth prospect
- สร้างความโปร่งใส/มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดงบประมาณ

ผลในการกระตุ้นเศรษฐกิจ

	เมือง	ชนบท
รวบ	ปานกลาง	ต่ำสุด
จน	สูงสุด	ปานกลาง

ผลในการลดเหลื่อมล้ำ

	เมือง	ชนบท
รวย	ต่ำ	ปานกลาง/ต่ำ
จน	สูง	สูงสุด

เปรียบเทียบแนวทางประชานิยมกับสวัสดิการสังคม

	ประชานิยม	สวัสดิการสังคม
ปรัชญาพื้นฐาน	สร้างคะแนนนิยมทางการเมืองเป็นหลัก	รับรองสิทธิขั้นพื้นฐานและสิทธิในการพัฒนาศักยภาพของประชาชนดูแลในยามตกยาก
ระบบเศรษฐกิจ	แทรกแซงในเกือบทุกนโยบายประชานิยม	กลไกตลาด
นโยบายยากจน	ประกาศชัดเจน	ไม่ประกาศชัดเจน
กลุ่มเป้าหมายนโยบายยากจน	การหวังผลคะแนนความนิยมทางการเมืองทำให้กลุ่มเป้าหมายแท้จริงกว้างกว่าคนจน โดยเฉพาะในประเทศที่คนจนมีสัดส่วนน้อย	ไม่เน้นคนจน แต่การครอบคลุมทุกคนและการช่วยเหลือในยามตกยากทำให้คนจนทุกคนได้รับประโยชน์โดยอัตโนมัติ
บทบาทภาครัฐ	บทบาทมากเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยเฉพาะในนโยบายที่ใช้หาเสียง	มีบทบาทสูงโดยเฉพาะด้านนโยบายแต่อาจร่วมมือกับภาคประชาสังคมในการบริการ

เปรียบเทียบแนวทางประชานิยมกับสวัสดิการสังคม

	ประชานิยม	สวัสดิการสังคม
ภาระต่องบประมาณ	มาก และมักมีภาระการคลังผูกพันต่อเนื่อง บางครั้งไม่โปร่งใส	มากเพราะใช้การจ่ายเงิน โดยตรงเป็นหลัก
บทบาทภาคประชาสังคม	ไม่ชัดเจน แล้วแต่ความสัมพันธ์กับรัฐบาล แต่ละยุคสมัย	มักมีส่วนในการจัดการด้านสวัสดิการ
บทบาทภาครัฐกิจ	ไม่ปรากฏในส่วนของการแก้ปัญหา	ปานกลาง โดยอาจมีบทบาทร่วมกับภาครัฐ ในการให้บริการสวัสดิการแก่ประชาชนด้วย
ผลสำเร็จในการลดความยากจน	ช่วยลดความยากจนได้เป็นครั้งคราว แต่ไม่ยั่งยืน เปลี่ยนแปลงตามกระแสการเมือง	ลดความยากจนได้ถาวรและทั่วถึง
ผลเชื่อมโยงกับปัญหาการกระจายรายได้	นโยบายประชานิยมส่วนหนึ่งเป็นผลจากความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ ผู้ได้รับประโยชน์แม้ไม่ใช่คนจน แต่มักเป็นผู้มีรายได้น้อยในสังคม	แนวคิดและวิธีการดำเนินงานมีส่วนแก้ปัญหาการกระจายรายได้ในตัวเอง

ประชาานิยม VS สวัสดิการสังคม

- ประชาานิยมที่ ‘ยอมรับได้’
 - ลดเหลื่อมล้ำ
 - แปลงร่างเป็นสวัสดิการสังคมในที่สุด
- ใช้เงินเพิ่มอีกไม่มากในการเป็น สวัสดิการสังคมถ้วนหน้าพื้นฐาน
 - ให้ทุกคนเกิดจนตาย
 - แต่ให้ไม่มาก
 - ต้องการเพิ่มอีก **3** แสนล้านบาท
 - ประมาณ **2** เท่าของยอดขาดทุนจํานำข้าวเท่านั้น

แนวทางสร้างสวัสดิการทั่วถึง

- เลิกการให้สวัสดิการคนจนด้วย ‘คำพูดสวยหรู’
- เลิกแนวคิดให้ความช่วยเหลือตามกลุ่มอาชีพ
 - มาจากมายาคติว่าคนจนกระจุกตัวอยู่เพียงบางกลุ่มบางอาชีพ
 - สังคมไทยปัจจุบันซับซ้อนกว่านั้นมาก
 - มีทั้งคนจน/รวยในทุกกลุ่มอาชีพ
- สร้างระบบให้สวัสดิการตามฐานะทางเศรษฐกิจ/สังคม
 - เชื่อมฐานข้อมูลภาครัฐด้านการให้สวัสดิการให้เป็นอันหนึ่งเดียวกัน
 - มี ‘เจ้าภาพ’ ในการจัดการอย่างเป็นระบบ
- จัดสรรทรัพยากรให้ถูกต้อง
 - เลิกนโยบายฉาบฉวยและไม่บอกความจริงประชาชน
 - ปฏิรูประบบภาษีเท่าที่จำเป็น

มาตรการรักษา/เพิ่มการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

- การศึกษาต้องทั่วถึง มีคุณภาพ สร้างแรงงานทักษะ/ทักษะสูง ผู้ประกอบการที่มีหัวก้าวหน้า
- พัฒนาตลาดทุนให้ก้าวหน้ากว่าในปัจจุบัน
- สร้างสภาพแวดล้อมให้เกิดการลงทุนทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และจากต่างประเทศ ยกกระตือรือร้นเทคโนโลยีของสต็อกสินค้าทุน (**capital stock**) สู่วิถีความหลากหลายมากขึ้น รวมทั้งต้องลดต้นทุนการสะสมสินค้าทุนลง
- ส่งเสริมนวัตกรรม (**innovation**) ในทุกรูปแบบ และส่งเสริมผู้ประกอบการให้เน้นนวัตกรรมมากขึ้น
- ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบพลวัต (**dynamic comparative advantage**)
- เพิ่มสัดส่วนภาคบริการที่มีนวัตกรรมสูง ตัวอย่างคือการให้บริการทางการเงิน การคมนาคมและขนส่ง (**logistics**) เป็นต้น

มาตรการรักษา/เพิ่มการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (2)

- ลดการผูกขาดในสินค้าที่ไม่จำเป็นต้องคุ้มครอง
- ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและคอร์รัปชันทั้งในวงราชการและธุรกิจ เพื่อลดต้นทุนการทำธุรกิจของประเทศ อีกทั้งทำให้กลไกราคาทำงานได้ดีขึ้น โปร่งใสขึ้น
- ปรับปรุงระเบียบราชการจำนวนมากที่ก่อให้เกิดต้นทุนและความล่าช้าต่อการทำธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ
- เตรียมตัวใช้ประโยชน์จากการเกิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน **ASEAN Economic Community (AEC)** ให้เต็มที่ รวมทั้งดูแลผู้ได้รับผลกระทบ